

of the notion “communicative strategy” is presented. An explanatory strategy is singled out as one of the main ones, according to which speech influence is exercised from the preacher to the recipient, which are the laity, members of the church community.

The explanatory strategy is implemented through a series of communicative tactics: assertion tactics, information tactics, sermon structuring tactics, argumentation tactics, authority-appealing tactics, and exemplification tactics. Communicative tactics of the explanatory strategy are described by analyzing the linguistic means of their expression. Speech influence in the selected tactics is carried out with the help of rhetorical figures and stylistic-syntactic means, single lexemes and grammatical structures, through interpretation by means of synonyms, by establishing opposition, through comparison.

The use of all these means will contribute to a better understanding of the Church dogmas and canons, the problems the lay people face and the ways to solve them. The effective use of the explanatory strategy in the genre of sermon through its tactics can serve a basis for fulfilling the dominant function of the modern religious Protestant discourse – converting a person to God and convincing them of the solely correct Christian doctrine. Spreading this teaching among the faithful is that perlocutionary effect the Christian preacher is trying to achieve.

Key words: explanatory communicative strategy, communicative tactics, religious discourse, speech influence, Protestant sermon.

УДК 811'44'37

Марія Онищук[□]

ІЗ ДОСВІДУ ПЕРЕКЛАДУ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕРМІНІВ: СТРУКТУРНО-ТИПОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

У статті розглянуто прийоми перекладу англійських економічних термінів українською мовою, здійснено перекладацький аналіз однокомпонентних та багатокомпонентних економічних термінів; доведено зумовленість їх перекладу структурно-семантичними характеристиками, зіставлено перекладацькі трансформації та прийоми, які використовують для відтворення форми і змісту англійських економічних термінів; описано особливості перекладу цих термінів відповідно до їхніх структурно-типологічних властивостей, кількісно-якісну характеристику яких проілюстровано в таблицях. Мета дослідження – здійснити зіставний перекладацький аналіз англійських економічних термінів з огляду на їхні структурні характеристики.

Відповідно до підрахунків, переклад однокомпонентних економічних термінів найчастіше здійснений за допомогою еквівалента та вибору варіантного відповідника, найменш вживаний спосіб відтворення – це вилучення слова. Двокомпонентні терміни поділені на 3 підгрупи: іменну, ад'єктивно-іменну та дієслівно-іменну. Визначено дві найпоширеніші трансформації – заміну частин мови та калькування, тоді як вибір варіантного відповідника та вилучення слова використовувалися рідко. Основними прийомами перекладу трикомпонентних словосполучень є калькування, перmutація, додавання та вилучення слова, при чому вибір варіантного відповідника майже не застосовувався.

Враховавши частотність трансформацій, окремо в кожній із груп було підраховано відсоткове співвідношення використання перекладацьких прийомів від загальної кількості досліджуваних одиниць із подальшим зіставним аналізом: калькування; заміну частин мови; еквівалент; описовий переклад; додавання слова; вибір варіантного відповідника; перmutація; вилучення слова; транскодування. Для відтворення англійських економічних термінів українською були використані як лексичні (транскодування, описовий метод, калькування, еквівалент, вибір варіантного відповідника, додавання слова, вилучення слова), так і граматичні (заміна частин мови, перmutація) трансформації. Таке різноманіття зумовлене структурними, семантичними, синтаксичними відмінностями термінів англійської й української мов. У дослідженні також виявлено факт наявності специфічних економічних термінів на позначення понять, для яких відсутні точні відповідники в українській мові.

Ключові слова: відповідник, двокомпонентний, еквівалент, економічний термін, однокомпонентний, трансформація.

Постановка наукової проблеми та її значення. Поширеність англійської мови як *lingua franca*, її застосування в різних царинах фахової мови становить значний інтерес у сучасних контрастивних дослідженнях із галузевого перекладу (Т. Р. Кияк, Г. В. Чорновол, Н. В. Пілецька, В. Л. Іщенко, Т. І. Панько, І. М. Гумовська). У пропонованій статті розглянуто особливості перекладу економічних термінів як одного з найбільших пластів фахової підмови,

здійсненого різними прийомами за допомогою застосування лексичних, лексико-семантичних та лексико-граматичних міжмовних перетворень. Переклад економічної термінології має особливі складнощі, що потребує розгляду механізму застосування міжмовних перетворень із метою максимально точного відтворення його значення.

Аналіз досліджень проблеми. Під час визначення перекладацького прийому для відтворення двоаспектності економічного терміну послуговуємося методикою перекладацьких трансформацій, висвітленою в працях В. І. Карабана, Л. І. Борисової та І. С. Алексєєвої [1; 4; 6]. Фундаментальною в пропонованому дослідженні є теза про наявність трьох типів концептуальної еквівалентності: 1) повної – за умови наявності цілковитих збігів; 2) частково-концептуальної еквівалентності – за умови часткових збігів, оскільки економічному дискурсу зіставлених одиниць української та англійської мов властиві як ідентичні, так і різні концептуальні знаки; 3) культурно-зумовлені терміни або повні безеквіваленти.

Мета і завдання статті. Мета дослідження – здійснити зіставний перекладацький аналіз англійських економічних термінів з огляду на їхні структурні характеристики. Досягнення зазначеної мети передбачає виконання таких завдань:

- 1) довести зумовленість перекладу економічних термінів їхніми структурно-семантичними характеристиками;
- 2) апробувати можливі прийоми перекладу англійських економічних термінів українською мовою;
- 3) здійснити перекладацький аналіз однокомпонентних та багатокомпонентних економічних термінів;
- 4) зіставити перекладацькі трансформації, що використовувались під час перекладу англійських економічних термінів.

Матеріал дослідження складає вибірка термінів економічної тематики в кількості 514 лексичних одиниць англо-українського словника-мінімуму економічних термінів [9].

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. У ході дослідження однокомпонентних економічних термінів виявлено найбільшу частотну репрезентацію еквівалентних міжмовних корелятивів, що має місце повного збігу значень зіставляваних мов. При цьому необхідно врахувати розподіл еквівалентних одиниць на однокорелятивні – такі, яким властивий один перекладний відповідник, наприклад, *tax* – (n) *податок*, *loan* – *позика* і поліеквівалентні, наприклад, *fee* – (n) *плата, винагорода, гонорар*, *rate* – (n) *норма, ставка, коефіцієнт, рівень, темп, курс, ціна*. Наявність економічних термінів латинського чи давньогрецького походження мотивує необхідність застосування особливого прийому транскодування для передачі звукової та / або графічної форми слова вихідної мови засобами цільової мови, поділяючись відповідно на чотири підвиди: транслітерацію, транскрибування, змішане та адаптоване транскодування [6, с. 47; 7, с. 38–40].

Для перекладу простих термінів використано прийом транскодування, наприклад, *agio* – *ажіо*, *aval* – *аваль*, *blank* – *бланк*, *bankrupt* – *банкрут*, серед яких було виявлено два з чотирьох видів: транслітерацію (*blank* – *бланк*) та адаптивне транскодування (*aval* – *аваль*).

При здійсненні перекладацького аналізу з'ясовано закономірність економічних термінів, відтворених за допомогою транскодування. Їх подано разом з описом, що зумовлено необхідністю застосування пояснення для перекладеного терміну через відсутність аналогічного поняття в цільовій мові: *аваль* (*гарантія банку зі сплати боргового зобов'язання*). Також із цієї групи можна виокремити ще дві перекладацькі трансформації – експлікацію (*bonus* – *премія, доплата до заробітної плати*) і додавання слова (*book* – *бухгалтерська книга*).

Експлікація або описовий переклад – лексико-граматична трансформація, при якій лексична одиниця вихідної мови замінена словосполученням, яке експлікує її значення з метою надати вичерпне пояснення цього значення цільовою мовою [2; 4; 8]. Трансформація додавання полягає у введенні в переклад відсутніх в оригіналі лексичних елементів із метою адекватного

відтворення змісту відтворюваної лексичної одиниці. Результати аналізованого корпусу простих термінів засвідчують одиничні випадки застосування таких перетворень.

Схожа картина спостережена при перекладі похідних термінів, де переважає вибір варіантного відповідника. У деяких випадках вони утворені транскодуванням, наприклад, *overdraft* – *перевищення кредиту, заборгованість банку, овердрафт*. Для структурно простих лексичних одиниць застосовано пошук еквівалентного корелята, наприклад, *lend* – *позика*, *setback* – *регрес*, *turnover* – *обіг*. Серед міжмовних еквівалентів для похідних економічних термінів переважає калькування – переклад лексичних одиниць оригіналу шляхом заміни їх складових частин – морфем або слів – їх лексичними відповідниками цільовою мовою [3, с. 124]. Здебільшого похідні терміни відтворені за допомогою часткового калькування, яке не передбачає переклад усіх елементів слова, наприклад: *antitrust* – *антимонопольний* (де англійській префікс *anti-* відповідає українському *анти-*, а корінь *trust* не є відповідником лексеми *монопольний*). Серед цієї групи термінів поширеним є додавання слова теж: *non-cash* – *безготівковий розрахунок*, *barter* – *бартерна торгівля*, *brokerage* – *брокерські операції*. Порівняно з простими термінами, транскодування й описовий метод похідних термінів використані рідко.

При відтворенні складних термінів частотним виявився вибір варіантного відповідника, наприклад, *outstanding* – (а) *несплачений, непроданий, нереалізований, випущений в обіг*. Друге місце за частотою використання посідає описовий переклад: *asset-stripping* – *прийняття у володіння збанкрутілого підприємства з метою його прибуткового продажу*.

Кількісне та відсоткове співвідношення прийомів, які використовувалися для перекладу однокомпонентних економічних термінів, проілюстровано в табл. 1.

Таблиця 1

Кількісно-якісна характеристика застосування перекладацьких прийомів
при перекладі однокомпонентних економічних термінів

Перекладацькі прийоми	Прості терміни (31)		Похідні терміни (114)		Складні терміни (20)		Всього (165)	
	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
транскодування:	4	12,9	10	8,7	1	5,0	15	9,0
а) транслітерація;	3	9,6	5	4,3	1	5,0	9	5,4
б) адаптивне транскодування	1	3,2	5	4,3	–		6	3,6
Еквівалент	12	38,7	23	20,1	5	25,0	40	24,2
Калькування	–	–	16	14,0	2	10,0	18	10,9
вибір варіантного відповідника	7	22,5	40	35,0	4	20,0	51	30,9
описовий переклад (експлікація)	6	19,3	14	12,2	3	15,0	23	13,9
додавання слова	2	6,4	11	9,6	3	15,0	16	9,6
вилучення слова	–	–	–	–	2	10,0	2	1,2

Еквівалентний переклад та додавання слова використано рідше, ніж два попередні, проте вони становлять значну частку. Також було виявлено ще одну трансформацію – вилучення слова із дотриманням принципу збереження семантичної еквівалентності, наприклад: *balance-sheet* – *баланс*. Найчастіше вилученню підлягають семантично надлишкові слова, які висловлюють значення, зрозуміле без додаткових пояснень [2]. Дослідження виявило незначну кількість складних слів, відтворених за допомогою трансформаційного прийому вилучення. Зіставний аналіз використання перекладацьких прийомів демонструє перевагу перекладу однокомпонентних економічних термінів за допомогою варіантного відповідника (30,9 %), тоді як вилучення слова зустрічається вкрай рідко (1,2 %), серед простих (38,7 %) та складних (25,0 %) термінів застосований пошук відповідного корелята, тобто словникового відповідника. Якраз англійські структурно складні терміни вимагають особливої уваги та зваженості, оскільки

становлять проблемну лексику з огляду на запозичення або транскрибування через відповідник або описовий зворот [3].

Особливості перекладу двокомпонентних економічних термінів. Двокомпонентні терміни є найбільш поширеними серед економічної термінології. Проведене дослідження демонструє властивість термінів, які належать до іменникової групи, складених із двох іменників *N+N*, перекладатися заміною частин мови (31,5 %). Будучи поширеним явищем, через, по-перше, відмінний набір частин мови, по-друге, через різну сполучуваність, по-третє, стилістичні чинники, вони можуть детермінувати вживання іншої частини мови [6, с. 142].

Більшість термінів із структурою *N+N* в англійській мові відтворені українською за допомогою структури *A+N*, наприклад: *accountday* – *розрахунковий день*, *tradebalance* – *торговий баланс*. Також простежено використання пермутації (18,9%): у перекладі лексичні елементи чергуються, змінюючи позицію на протилежну, відповідником *N1* виступає іменник у препозиції до головного компонента, наприклад: *labou rproductivity* – *продуктивність праці*, *taxbearer* – *платник податків*.

Інші способи використовувались рідше: описовий метод (*business account* – *рахунок підприємств у системі національних рахунків*) – 13,5 %; додавання слова (*transactionprice* – *фактична ціна продажу*) – 13,5 %; калькування (*subjecttitle* – *предмет листа*) – 10,8 %; еквівалент (*accountsdepartment* – *бухгалтерія*) – 9,9 %; частково – вилучення слова (*advisenote* – *повідомлення*). Кількісне та відсоткове співвідношення прийомів, використаних при перекладі двокомпонентних економічних термінів, репрезентовано в табл. 2.

Таблиця 2

Кількісно-якісна характеристика застосування перекладацьких прийомів при перекладі двокомпонентних економічних термінів

Перекладацькі прийоми	Іменна група (111)		Ад'єктивно-іменна група (62)		Дієслівно-іменна група (34)		Всього (207)	
	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%
Еквівалент	11	9,9	3	4,8	–	–	14	6,7
Калькування	12	10,8	32	51,6	5	14,7	49	23,6
описовий переклад (експлікація)	15	13,5	8	12,9	4	11,7	27	13,0
додавання слова	15	13,5	7	11,2	2	5,8	24	11,5
вилучення слова	2	1,8	3	4,8	–	–	5	2,4
варіантний відповідник	–	–	2	3,2	1	2,9	3	1,4
Пермутація	21	18,9	4	6,4	3	8,8	28	13,5
заміна частин мови	35	31,5	3	4,8	19	55,8	57	27,5

Словосполучення прикметника та іменника *Adj+N* найчастіше перекладено за допомогою калькування, що у нашому дослідженні складає 51,6 % вибірки: *illegalconduct* – *незаконна діяльність*, *currentaccounting* – *поточна звітність*, *aggregatecapital* – *сукупний капітал*. Як і в іменній групі, описовий переклад є досить поширеним явищем, наприклад: *invalidaccount* – *рахунок, за яким не можуть проводитись операції*. Він демонструє аналогічну ситуацію із застосуванням операції додавання слова: *totalassets* – *загальна вартість майна*. Пермутація серед ад'єктивно-іменної групи не є настільки поширеною, як у випадку з іменною, складаючи всього 6,4 % зі всіх термінів цієї підгрупи, а вибір варіантного відповідника та вилучення склали найменший відсоток.

За результатами таблиці можна зробити висновок про заміну частин мови як найбільш частотне явище при перекладі двокомпонентних економічних термінів (27,5 %). Меншу частотність має калькування – 23,6 %. Найрідше застосовувалися варіантний відповідник (1,4 %) та вилучення слова (2,4 %). Для перекладу двокомпонентних термінів послуговувалися двома

прийомами трансформації (заміна частин мови, пермутація), тоді як транскодування втратило свою дієвість.

Особливості перекладу багатокомпонентних економічних термінів. У ході дослідження виокремлено групу прийменниково-іменного типу $N+Prep+N$, яка є найчисельнішою серед термінів, до складу яких входить три компоненти. При перекладі таких словосполучень українською мовою важливим постає аналіз комбінаторики цих прийменників – виявлення специфіки та встановлення особливості лексико-семантичного співвідношення правого та лівого компонентів, що в кінцевому результаті спрямоване на досягнення адекватного відтворення аналізованих економічних термінів.

Калькування – найпоширеніший прийом, використаний для перекладу прийменниково-іменної групи: *access to market* – *доступ до ринку*, *acceptance of bonds* – *попит на облигації*, тоді як вилучення слова та вибір варіантного відповідника майже не застосовувалися. У випадку з іменниковою структурною моделлю $N+N+N$ зазвичай використовується прийом вилучення слова: *advance report account* – *авансовий звіт*. Причинами вилучення певних слів зі словосполучень є специфіка сполучуваності слів зіставлюваних мов, а також особливості подання інформації [5, с. 112–113]. У зв'язку з непоширеністю в українській мові сполучень з трьох іменників часто застосовують заміну частин мови: *balance sheet assets* – *балансова вартість активів*.

Дослідження виявило, що перестановки (пермутації) зазнають переважно терміни, які містять три іменники, наприклад *job cost sheet* – *таблиця тарифних ставок*. Найчастіше цей прийом застосовують для ад'єктивно-іменної групи термінів (32,1 %): *average tax rate* – *середня ставка оподаткування*. Такі способи, як калькування (28,5 %) й описовий переклад (14,2 %), застосовувалися теж досить часто. Кількісне та відсоткове відношення трансформаційних прийомів, використаних при перекладі багатокомпонентних економічних термінів, наведено в табл. 3.

Таблиця 3

*Частотне застосування прийомів
при перекладі багатокомпонентних економічних термінів*

Перекладацькі прийоми	Іменна група (21)		Ад'єктивно- іменна група (28)		Дієслівно- іменна група (15)		Прийм.- іменна група (45)		Всього (109)
	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	
Калькування	2	9,5	8	28,5	3	20,0	21	46,6	31,1
Еквівалент	–	–	3	10,7	–	–	5	11,1	7,3
заміна частин мови	4	19,0	2	7,1	6	40,0	–	–	11,0
описовий переклад	2	9,5	4	14,2	2	13,3	3	6,6	10,0
додавання слова	2	9,5	–	–	2	13,3	9	20,0	11,9
вилучення слова	8	38,0	2	7,1	1	6,6	2	4,4	11,9
Пермутація	3	14,2	9	32,1	1	6,6	3	6,6	14,6
варіантний відповідник	–	–	–	–	–	–	2	4,4	1,8

Щодо дієслівних трикомпонентних конструкцій (аналогічно двокомпонентним) застосовують заміну частин мови (40,0 %): *balance sheet assets* – *балансова вартість активів*.

Підрахувавши всі використані прийоми перекладу багатокомпонентних термінів, можна констатувати перевагу калькування (31,1 %), пермутації (14,6 %), тоді як вибір варіантного відповідника майже не використовується.

Переклад чотири-, п'яти- та шестикомпонентних термінів потребує проведення ретельного семантико-синтаксичного аналізу кожного конститuenta. Більшість багатоконпонентних термінів – прийменникові словосполучення, які містять три (чотири) компоненти і прийменник. Переважна більшість прийменникових термінологічних словосполучень містить у своєму складі прийменник *of*: *advance of living standard* – *підвищення життєвого рівня*. Тільки в деяких випадках фіксуємо інші прийменники, наприклад: *to* (*abandon goods to the insurer* – *відмовлятися від товару на користь страхувальника*), *for* (*asset demand for money* – *потріб на гроші зі сторони активів*). Окрему групу серед іменних структур становлять моделі, ускладнені сполучниками. Зафіксована незначна кількість терміноодиниць такого типу, яким властива різна частотність. Продуктивними виступають лише трикомпонентні економічні терміни, утворені за моделлю *N+N+Conj.+N*, хоча класифікація способів перекладу ускладнена через їхній варіативний характер: *рахунок прибутків і збитків* – *profit and loss account*.

За результатами аналізу встановлено, що більшість полікомпонентних термінів відтворені за допомогою методу калькування (*book off in alentry* – *реєстр (книга) кінцевого запису*), пермутації: *balance of payments deficit* – *дефіцит платіжного балансу* тощо.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Отже, у науковій розвідці доведено взаємозалежність між перекладом економічних термінів та їхніми структурно-семантичними характеристиками; розглянуто основні перекладацькі прийоми, використані для відтворення форми і змісту англійських економічних термінів; описано особливості відтворення цих термінів цільовою мовою відповідно до їхніх структурно-типологічних властивостей, кількісно-якісну характеристику яких проілюстровано в таблицях. Відповідно до підрахунків, переклад однокомпонентних економічних термінів найчастіше здійснений за допомогою еквівалента (24,2 %) та вибору варіантного відповідника (30,9 %), вилучення слова – найменш вживаний спосіб відтворення (1,2 %). Двокомпонентні терміни були поділені на 3 підгрупи: іменну, ад'єктивно-іменникову та дієслівно-іменникову. Було визначено дві найпоширеніші трансформації – це заміна частин мови (27,5 %), та калькування (23,6 %), тоді як вибір варіантного відповідника (1,4 %) та вилучення слова (2,4%) використовувались рідко. Основними прийомами перекладу трикомпонентних словосполучень виявились калькування (31,1 %), пермутація (14,6 %), додавання (11,9 %) та вилучення слова (11,9 %), тоді як вибір варіантного відповідника (1,8%) майже не застосовується.

Розглянувши частотність типів міжмовних перетворень окремо в кожній з вище наведених груп, було вираховано відсоткове відношення використання перекладацьких прийомів від загальної кількості досліджуваних одиниць (514 ЛО), а саме: калькування – 19,6 %; заміна частин мови – 13,4 %; еквівалент – 12,0 %; описовий переклад – 11,8 %; додавання слова – 10,3 %; вибір варіантного відповідника – 10,0 %; пермутація – 8,5 %; вилучення слова – 3,8 %; транскодування – 2,9 %. Для відтворення англійських економічних термінів українською були використані як лексичні (транскодування, описовий метод, калькування, еквівалент, вибір варіантного відповідника, додавання слова, вилучення слова), так і граматичні (заміна частин мови, пермутація) трансформації. Це різноманіття зумовлене структурними, семантичними, синтаксичними відмінностями термінів зіставляваних мов. У дослідженні також виявлено факт наявності специфічних економічних термінів на позначення понять, для яких відсутні точні кореляти в українській мові. Крім того, дослідження підтвердило факт багатозначності термінів, що значно ускладнює роботу для перекладача. Перспективою подальших досліджень слугує зіставний аспект вивчення механізмів відтворення інших фахових підмов.

Джерела та література

1. Алексеева И. С. Профессиональное обучение переводчика / И. С. Алексеева. – СПб: Ин-т иностранных языков, 2000. – 192 с.
2. Бархударов Л. С. Язык и перевод / Л. С. Бархударов. – М.: Междунар. отношения, 1975. – 240 с.
3. Бесклетна О. О. Структурні особливості перекладу складних термінів фінансової лексики з української мови на англійську [Електронний ресурс] / О. О. Бесклетна. – 2013. – Режим доступу: http://конференция.com.ua/files/image/konf_13/doklad_13_5_40.pdf.

4. Борисова Л. І. Проблеми еквівалентності в науково-технічному переклад / Л. І. Борисова. – М. : Наука, 1991. – 212 с.
5. Дубравська Д. М. Композити як одне з основних джерел розвитку і збагачення словникового складу англійської мови (на матеріалах британського національного корпусу текстів (BNC)) / Д. М. Дубравська // Лінгвістика ХХІ століття: нові дослідження і перспективи. – К. : Логос, 2011. – С. 110–119.
6. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми / В. І. Карабан. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 576 с.
7. Кияк Т. Р. Лингвистические аспекты терминоведения : учеб.пособ. / Т. Р. Кияк. – К. : УМК ВО, 1989. – 104 с.
8. Михалевич О. М. Інтерпретація понять “термін”, “економічний термін”, “економічна терміносистема” в сучасній лінгвістиці [Електронний ресурс] / О. М. Михалевич. – 2010. – Режим доступу: <http://bo0k.net/index.php?p=achapter&bid=20024&chapter=1>.
9. Англо-український та українсько-англійський словник-мінімум економічних термінів / за заг. ред. Т. Б. Борисюк та ін. – Рівне : РДТУ, 2002. – 44 с.

References

1. Alekseeva, I. 2000. *Professionalnoe obuchenie perevodchika*. St. Petersburg: Institut Inostrannykh Yazykov.
2. Barkhudarov, L. 1975. *Jazyk I perevod*. Moskva: Mezhdunarodnyje Otnoshenia.
3. Beskletna, O. 2013. *Strukturni osoblyvosti perekladu skladnykh terminiv finansovoi leksyk z ukrainskoi mowy na anglijsku*. http://конференция.com.ua/files/image/konf_13/doklad_13_5_40.pdf.
4. Borysova, L. 1991. *Problemy ekvivalentnosti w naukovomu ta tekhnichnomu perekladi*. Moskva: Nauka.
5. Dubravska, D. 2011. “Komposyty jak odne z holovnykh dzherel rozwytku i zbagachenia slownykowego skladu anglijskoimowy”. *Linguistics of the 21st Century: New Studies and Perspectives*. Kyiv: Logos. 110–119.
6. Karaban, V. 2004. *Pereklad anglijskoi naukovo-tekhnichnoi literatury: gramatychn itrudnoshchi, leksychni, termonologichni ta zhanrowo-stylistychni problemy*. Vinnitsa: Nowa Knyha.
7. Kyiak, T. 1989. *Lingwistychni aspekty terminologii*. Kyiv: UMK VO, 1989.
8. Mikhalevich, O. 2010. *Interpretacia poniat termin, ekonomichny termin, ekonomichna terminologia v sychasnij lingwystychni*. Mode of access: http://конференция.com.ua/files/image/konf_13/doklad_13_5_40.pdf.
9. Borisyuk, T. etc. 2002. *English-Ukrainian and Ukrainian-English dictionary-the minimum of economic terms*. Rivne: RDTU.

Онищук Мария. Из опыта перевода экономических терминов: системно-структурный аспект. В статье рассмотрены приемы перевода английских экономических терминов на украинский язык, осуществлен переводческий анализ однокомпонентных и многокомпонентных экономических терминов; доказана обусловленность перевода структурно-семантическими характеристиками; сопоставлены переводческие трансформации и приемы, которые используются для воспроизведения формы и содержания английских экономических терминов; описаны особенности перевода этих терминов в соответствии с их структурно-типологическими свойствами, количественно-качественную характеристику которых проиллюстрировано в таблицах. Целью исследования есть осуществление сопоставительного и переводческого анализа английских экономических терминов, учитывая их структурные характеристики.

По подсчетам перевод однокомпонентных экономических терминов чаще всего осуществлен с помощью эквивалента и выбора вариантного соответствия, наименее применяемый способ воспроизведения – изъятие слова. Двухкомпонентные термины были подразделены на 3 подгруппы: именную, адъективно-именную и глагольно-именную. Определены два наиболее распространенных типа трансформаций – замена частей речи и калькирование, тогда как выбор вариантного соответствия и изъятие слова использовались редко. Основными приемами перевода трехкомпонентных словосочетаний есть калькирование, пермутация, добавление и удаление слова, причем выбор вариантного соответствия почти не применяется.

Рассмотрев частотность трансформаций отдельно в каждой из групп было подсчитано процентное соотношение использования переводческих приемов от общего количества исследуемых единиц с последующим сопоставимым анализом: калькирование; замена частей речи; эквивалент; описательный перевод; добавления слова; выбор вариантного соответствия; пермутации; изъятие слова; транскодирования. Для воспроизведения английских экономических терминов украинским языком были использованы как лексические (транскодирования, описательный метод, калькирование, эквивалент, выбор вариантного соответствия, добавление слова, изъятие слова), так и грамматические (замена частей речи, пермутации) трансформации. Такое многообразие обусловлено структурными, семантическими, синтаксическими различиями сроков английского и украинского языков. В исследовании также выявлен факт наличия специфических экономических терминов для обозначения понятий, для которых отсутствуют точные соответствия в украинском языке.

Ключевые слова: соответствие, двухкомпонентный, эквивалент, экономический термин, однокомпонентный, трансформация.

Onyschuk Maria. On Rendering Economic Terms: Systemic and Structural Aspect. The article discusses methods of translating economic terms from English into Ukrainian; suggests a translation analysis of single-component and multicomponent economic terms; proves the complexity of translation due to their structural-semantic characteristics; compares the translational transformation techniques used for conveying a dual nature of English economic terms; describes translation procedures of these terms in relation to their structural and typological properties, quantitative and qualitative characteristics being illustrated in the tables. The article aims at carrying out a comparative and translational analyses of English economic terms, taking into account their structural characteristics.

According to the suggested data, the translation of one-component economic terms is usually realized by using the equivalent and variant correspondent, among which word removal turned out the least used method of reproduction. Two-componential terms were subdivided into 3 groups: nominal, adjective-nominal and verb-nominal, most common transformations being identified, i.e. replacement of parts of speech and calquing, whereas the choice of variant correspondence and the word removal were rarely used. The main methods of translating three-component phrases are calquing, permutations, adding and removing words, the choice of variant correspondence being hardly used.

Having considered the frequency of transformations application, the percentage of the use of translation techniques of the total number of units under study calculated separately in each group, followed by a contrastive analysis: replacement of parts of speech; equivalent; descriptive translation; adding words; variant correspondence; permutations; word removal; transcoding. To reproduce the English economic terms, Ukrainian was used both lexical (transcoding, descriptive method, tracing, equivalent, choice of variant correspondence, word addition, word deletion), and grammatical (speech parts replacement, permutation) transformations. Such diversity is due to structural, semantic, syntactic differences in the terms of the English and Ukrainian languages. The study also revealed the presence of specific economic terms for the designation of concepts without exact correspondences in the Ukrainian language.

Key words: correlate, two-component, equivalent, economic term, one-component, transformation.

УДК 811.111'37(94):070.485:161.25

Алла Павлюк, Юлія Рогач[□]

КОНТЕНТНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІКОДОВОЇ РЕКЛАМИ В АВСТРАЛІЙСЬКІЙ ДРУКОВАНІЙ ПРЕСІ

Стаття присвячена аналізу контентно-семантичних особливостей полікодової реклами друкованої преси Австралії з урахуванням її цільового призначення. Особливу увагу звернуто на використання вербального тексту в кореляції з такими невербальними засобами, як піктограми, ідеограми, шрифти, площинне розміщення структурних компонентів реклами (заголовка, підзаголовка, основного тексту та слогану), фотозображення, незвичне написання літер, кольорова гама тощо. Встановлено, що для друкованих часописів Австралії характерним є використання візуально-текстової кольорової реклами, у яких вербально представлена інформація підсилена, уточнена чи доповнена невербальними візуальними засобами. Зазначено, що дієвим засобом візуалізації виступають літерні субституції, атипове написання літер, їхня капіталізація чи декорування початкових мовних знаків. Важливим засобом візуалізації слугує мовна графічна гра, що передбачає креолізацію вербального ряду та залучення одиниць інших знакових систем до створення мультимодального тексту. Зауважено, що диференційною ознакою ландшафту австралійської реклами є використання окремих рекламних каталогів та газет, дизайн та кольорова гама яких визначені цільовою аудиторією. Здійснений аналіз фактичного матеріалу підтвердив, що полікодові рекламні повідомлення зrealізують основні прагматичні інтенції копірайтерів, а саме: привертають увагу споживачів, зацікавлюють, змушують замислитися над рекламованими продуктами чи послугами, і, у результаті, прийняти пропонуване рішення. На основі контентного наповнення і цільового спрямування рекламних текстів виокремлено корпоративну, бізнес-рекламу, торгово-роздрібну, рекламу торгової марки, політичну, суспільну або соціальну, адресно-довідкову рекламу, а також рекламу із зворотним зв'язком, що уможливило спілкування з цільовою аудиторією та отримання відгуків. Акцентовано увагу на тому, що у тематиці рекламних повідомлень превалює корпоративна, комерційна, бізнесова та соціальна реклами, тоді як політична представлена поодинокими зразками, що свідчить про те, що політики Австралії не використовують друковану пресу для висвітлення своєї діяльності, послуговуються іншими інформативними платформами.

Ключові слова: друкована преса Австралії, рекламне повідомлення, полікодовість, візуалізація, функції реклами, контент.